

در گفت‌وگوی «جوان» با سرهنگ محمد زهرایی رئیس سازمان بسیج سازندگی کشور عنوان شد

گروه‌های جهادی واکنش سریع در همه شهرها تشکیل می‌شود

■ **محمدرضا هادبلو**

سال ۱۳۷۸ بود که گروه‌های جهادی داوطلب دانشجویی کار خود را با اقدامات محرومیت‌زدایی آغاز کردند، اما به قدرت و قوت جهاد سازندگی نبودند و وقتی مقام معظم رهبری خیر این حرکت‌های جهادی را دریافت کردند دستور تشکیل سازمان بسیج سازندگی را در دل سازمان بسیج مستضعفین دادند. سازمانی که نه ادغام و نه تبدیل به یک سازمان اداری می‌شود، بلکه چون ریشه در انقلاب و مردم دارد، برای خدمت‌رسانی باقی می‌ماند. به بهانه سالروز تشکیل سازمان بسیج سازندگی کشور سراغ سرهنگ محمد زهرایی رفتم؛ تا در گفت‌وگویی به ارزیابی عملکرد ۲۰ ساله و برنامه‌های این سازمان برای آینده بپردازیم.

■ ■ ■

اگر قرار باشد شما تعریفی از بسیج سازندگی داشته باشید، این سازمان را چطور تعریف می‌کنید؟

بسیج سازندگی به عنوان یک دستگاه اجرایی بر اساس قانون مجلس شناخته شده است و آیین‌نامه اجرایی آن توسط هیئت وزیران به تصویب رسیده و کار ما در تعامل با دستگاه‌های اجرایی است و موازی کاری نیست، بلکه در امتداد مأموریت‌های دولت است. بر همین اساس پروژه‌های بسیج سازندگی در قالب طرح‌های کوچک ، متوسط و عام‌المنفعه است که در راستای مردمی کردن اقتصاد و اقتصاد مقاومتی اجرا می‌شود. اما بسیج سازندگی در وضعیت کنونی کشور یک نهاد واکنش سریع به شمار می‌آید و حداقل در سپاه و بسیج اینطور قلمداد می‌شود. در بحران‌های اخیر هم نشان داده که فرماندهان و مسئولان تصمیماتشان برای حضور به موقع و مستمر در جغرافیای هدفی که بحران اتفاق افتاده بسیج سازندگی را فراخوان کرده‌اند.

بااین تفاسیر این نهاد علاوه بر اینکه یک نهاد خدمت‌رسان است، هماهنگ‌کننده سایر اقشار برای خدمت‌رسانی نیز به شمار می‌آید.

حالا چرا ما بیشتر دیده می‌شویم، چون بعضاً دوستان دیگر در بسیج اقشار نمی‌توانند ویرتن بسیج و سپاه باشند و این بسیج سازندگی است که در همگرایی و هم‌افزایی بین اقشار شناخته می‌شود. جالب است بدانید قبل از اینکه بسیج سازندگی یک نهاد خدمت‌رسان باشد، یک نهاد تسهیل‌گر است.

خدمت بسیج سازندگی از گذر تسهیل‌گری اتفاق می‌افتد. ما متولی هیچ چیز نیستیم، یعنی متولی ساخت‌وساز، محرومیت‌زدایی، خدمت‌رسانی، مدیریت بحران، اقتصاد و هیچ چیز دیگر نیستیم ولی به همه اینها براساس اجازه قانون کمک می‌کنیم تا کارها تسهیل شود. ما آن حلقه مفقوده نظام اداری هستیم.

میتراشه‌بازی

طرح جهاد روشنایی که از سال گذشته مطرح شد، امسال قرار است با جدیتی تمام از سوی سازمان بسیج مهندسیین صنعت دنبال شود. پروژه‌ای که در همگرایی و راستای تحقق اقتصادمقاومتی به‌اجرا در می‌آید و با احداث بیش از ۳هزار نیروگاه خورشیدی کوچک مقیاس در مناطق کم‌برخوردار، برای جوانان بیش از ۷هزار فرصت شغلی ایجاد می‌کند؛ اتفاقی که قطعاً به تولید رونق می‌دهد و کمک بزرگی برای خانواده‌های کم‌برخوردار به حساب می‌آید. در حال حاضر اقدامات لازم برای این‌پروژه جهادی در استان اصفهان آغاز شده است.

■ ■ ■

سازمان بسیج مهندسیین که از سال ۱۳۷۹ به فرمان مقام معظم رهبری راه‌اندازی شد بیش از ۱۹ سال است به طور پیوسته در حال فعالیت است و اعضای آن در تمام عرصه‌های مهندسی کشاورزی، عمرانی و صنعت به مردم سراسر ایران خدمت‌رسانی می‌کنند. مهندسینی که با جمعیت بسیجی خود در سازمان‌های مختلف بسیج مهندسیین کشاورزی و منابع طبیعی، بسیج مهندسیین عمران و معماری و حالا هم در بسیج مهندسیین صنعتی در راستای بهبود شرایط مردم و سازندگی کشور کار برمی‌دارند. جوانان و پیشکوتانی که برای رفع‌موانع ومشکلات اقتصادی واجتماعی کشور به‌تمام‌بخش‌ها ورود پیدا می‌کنندو آتش به اختیار دست به کمک‌رسانی می‌زنند.همانطور که گفته شد یکی از این سازمان‌ها را بسیج جامعه مهندسیین صنعت تشکیل می‌دهد که در سال گذشته و در تشکیل مکرر برای تحقق اقتصاد مقاومتی، کمک به مناطق محروم و ایجاد فرصت‌های اشتغال‌آزایی پروژه جهاد روشنایی را آغاز کرد. طرحی که قرار بود از ابتدای سال جاری شروع شود

پروژه‌های بسیج سازندگی در قالب طرح‌های کوچک ، متوسط و عام‌المنفعه است که در راستای مردمی کردن اقتصاد و اقتصاد مقاومتی اجرا می‌شود. اما بسیج سازندگی در وضعیت کنونی کشور یک نهاد واکنش سریع به شمار می‌آید و حداقل در سپاه و بسیج اینطور قلمداد می‌شود

شما چندین بار از نظام اداری و نوع نگاه مسئولان بالادستی به نیازهای جامعه انتقاد کرده‌اید. دقیقاً منظور شما چیست؟

بزرگ‌ترین مشکل در نظام اداری این است که بخشی در بالادست همه چیز را مثبت و بدون اشکال می‌بیند و به قول معروف می‌گوید «همه چیز گل و بلبل است» اما وقتی

نوبت به کار کردن می‌رسد، بدون هماهنگی با هم هر کس کار خودش را می‌کند.

ساده‌تر بگویم که بخشی نگری و موازی کاری زیادی از سر

تا ته ادارات و سازمان‌ها وجود دارد.

موضوع بدتر و مصیبت‌بارتر اینکه همان بخشی که تصمیم می‌گیرد کار کند و در خدمت مردم باشد هم موازی کاری و بدون همگرایی می‌خواهد امور را پیش ببرد که این مسئله موجب می‌شود هیچ خدمتی به درستی به دست مردم نرسد.

مثلا ورزشگاه را جایی می‌سازند که اصلاً قرن‌هاست تیمی در آن شهر وجود نداشته و نخواهد داشت.

این در حالی است که آن استان یا شهر در گیر شدید

بیکاری است یا خشکسالی امان مردم آن را بریده است، باید یاد بگیریم مسئله محور باشیم و قبل از هر چیز نیاز منطقه را بشناسیم.

نظام بودجه‌ریزی ما سنتی است، یعنی اینکه هر چه در سال قبل بودجه دریافت شده است امسال با چانه‌زنی چند

درصدی افزایش می‌یابد، هر سازمانی پارسال هر چقدر

احداث ۳ هزار نیروگاه خورشیدی به همت بسیج مهندسین صنعت در کشور

طرح جهاد روشنایی با هدف احداث نیروگاه‌های خورشیدی کوچک مقیاس برای مناطق محروم به اجرا در می‌آید

هستندشناسایی و شناسنامه‌دار کنند.

■ **برنامه‌ریزی برای ۳۰۰۰نیروگاه**

البته شناسایی خانواده‌های کم‌برخوردار اصفهانی برای نصب نیروگاه‌های خورشیدی بر بام منازل نشان تازه اول کار است و مهندسیین بسیجی قصد دارند بر بام خانه‌های بیش از ۳هزار نفر از مردم در استان‌های مختلف پنل‌های خورشیدی نصب کنند. گفتنی است برای انجام این کار تفاهنامه‌ای بین سازمان بسیج مهندسیین صنعتی، وزارت نیرو و سازمان ستابا به امضا رسیده است و مقرر شده که از سوی سازمان بسیج ۳هزار واحد نیروگاه خورشیدی ۵ کیلوواتی در مناطق محروم کشور با هدف مشارکت بسیج در توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر در قالب طرح جهاد روشنایی در سراسر کشور طی سال ۱۳۹۸ اجرایی شود. البته این اولین باره نیست که نیروگاه‌های خورشیدی بر بام خانه‌ها جامی‌گیرد و بیش از این هم ۲۴۰۰ واحد نیروگاه خورشیدی کوچک مقیاس احداث شده بود که اکنون به مرحله بهره‌برداری رسیده‌اند؛ نیروگاه‌هایی که عملیات آنها از سال ۹۵ کلید خورده بود و بعد از سه سال در راستای کمک به بهبود معیشت

علی پوردهقان | جوان

بودجه گرفته بود امسال باید کمی بیشتر بگیرد و کسی نمی‌آید بررسی کند در حال حاضر نیاز منطقه چیست و در چه جاهایی سرمایه‌گذاری باید افزایش یا کاهش یابد؟!

من از زبان مردم صحبت می‌کنم، در روستایی می‌گفتند این روستا به یک پل کوچک در جایی که رفت‌وآمد زیاد بود نیاز داشت. چرا کوه را دور زده‌اند و با هزینه چند برابر ی

کاری کرده‌اند که هیچ اثر و استفاده‌ای ندارد؟

من تأکید می‌کنم در اقتصاد و زیرساخت‌ها کاری انجام

نمی‌توانند محمولاتشان را به فروش برسانند. اگر از مردم

بین جاده و شغل کادامیک را می‌خواهید حتماً شغل را انتخاب می‌گردند. بین تسهیلات و ایجاد بازار، حتماً بازار را انتخاب می‌کنند. چون راه تولید را می‌دانند ولی نمی‌توانند محصولاتشان را به فروش برسانند.

اگر از مردم درباره نیازشان به روحانی سؤال می‌شد حالا این همه خانه

عالم خالی نمی‌ماند.

با توجه به اینکه معتقدید این نیازسنجی‌ها انجام نمی‌شود، پس گروه‌های جهادی چطور و با چه برنامه‌ای به مناطق اعزام می‌شوند؟

خوب است بدانید به رغم اینکه اکثر فیلم ، عکس و ذهنیت مردم از گروه‌های جهادی، ساخت‌وساز و خشست و گل است اما فقط ۲۹ درصد گروه‌های جهادی به کار عمرانی مشغولند. به همین دلیل قبل از اعزام، کار گروه بررسی می‌کنند در این مناطق دولت چه پروژه‌هایی را در دست اجرا دارد و تمایل گروه جهادی به اجرای چه پروژه‌ای است

ما به عنوان یک دستگاه اجرایی، کار گروهی داریم که ریاست آن بر عهده وزیر کشور است و حدود ۱۵ وزارتخانه و سازمان هم در آن دخیل هستند که معمولاً جلسات با حضور معاون وزیر برگزار می‌شود.

متناظر با همین، در استان هانیز استاندار رئیس کار گروه هستند و اولین اقدامی که برای گروه‌های جهادی انجام می‌دهیم این است که بنا به دستورات مقام معظم رهبری که فرمودند «سازمان دهی و ساماندهی با شما (بسیج سازندگی) و عرصه و منابع مالی با دولت» دولت‌ها عرصه را تعریف می‌کنند و بسیج سازندگی هم مطابق با اولویت آنها پروژه می‌گیرد. هر چند دولت‌ها هم در این موضوع رفتارهای مختلفی داشته‌اند.

و شما گروه جهادی متخصص و هم‌راستا با نیاز منطقه اعزام می‌کنید؟

خوب است بدانید به رغم اینکه اکثر فیلم ، عکس و ذهنیت مردم از گروه‌های جهادی، ساخت‌وساز و خشت و گل است اما فقط ۲۹ درصد گروه‌های جهادی به کار عمرانی مشغولند. به همین دلیل قبل از اعزام، کار گروه بررسی می‌کند در این مناطق دولت چه پروژه‌هایی را در دست اجرا دارد و تمایل گروه جهادی به اجرای چه پروژه‌ای است. مثلاً گروه جهادی اعلام می‌کند برای احداث ذخیره آب یا کانال کشی بتنی یا قنات آمادگی دارد. مسئول بسیج سازندگی استان این موضوع را به مسئولان اعلام می‌کند و آنها روستاهایی را که نیاز به چنین کارهایی دارند معرفی می‌کنند.

اما چنین به نظر می‌رسد که هنوز در روستاها احساس نیاز به بخشی که مشکلات و نیازهایشان را رصد کند وجود ندارد.

بله، همین طور است. یکی از بزرگ‌ترین اشکالات ساختاری و قانونی این است که روستاها متولی ندارند. در استانداردی با بخشی به نام دفتر روستایی وجود دارد که در نهایت در کار شناس آنجا حضور دارند. این دفتر نه در بودجه‌ها دخالت دارد، نه در اولویت‌ها، نه نیازسنجی‌ها و نه در آمایش سرزمینی.

سجاد مرسلی

از اواخر سال گذشته بود که خبر کلید خوردن ۴۰هزار پروژه در سال ۹۸ توسط نیروی مقاومت بسیج مستضعفین منتشر شد. هنوز روزهای اول سال جدید بود که هزار و ۱۶۷ گروه جهادی مشتمل بر ۲۴ هزار نفر از سوی سازمان بسیج سازندگی به مناطق محروم اعزام شدند تا سال نورا با جهاد خدمت جشن بگیرند. البته در همان زمان اعلام شد بسیج در نظر دارد سه شهر برای معلولان را نیز مناسب‌سازی کند.

■ ■ ■

یکی از مهم‌ترین مأموریت‌های بسیج سازندگی کشور ورود به اقتصاد مقاومتی است که در این رابطه سردار غلامحسین غیب‌پسور، رئیس سازمان بسیج مستضعفین می‌گوید: «ما متولی اقتصاد کشور و حتی مردمی کردن همه اقتصاد نیستیم، اما به نهادهای انقلابی کمک می‌کنیم تا اقتصاد مردمی شود».

بر اساس گزارش‌ها تاکنون ۱۷۰هزار

کارگاه اقتصاد مقاومتی با تأکید بر زنجیره ارزش توسط بسیج سازندگی شکل گرفته

و قرار است امسال هم به موضوعاتی نظیر

بسته‌بندی و برندسازی توجه ویژه‌ای شود.

از جمله افتخارات و شاهکارهای بسیج

سازندگی، مناسب‌سازی سه شهر برای

معلولان است که در دستور کار این سازمان

قرار گرفته است؛ کاری که نیاز بخش قابل

توجهی از شهروندان است و تاکنون هیچ

سازمان و نهادی نتوانسته است آنچنان

که باید، آن را به نتیجه برساند. در همین

راستار رئیس سازمان بسیج سازندگی

کشور بایان اینکه تفاهنامه احداث ۵هزار

واحد مسکونی امضا شده است، می‌گوید:

«مناسب‌سازی ۱۰ هزار واحد مسکونی

و مناسب‌سازی سه شهر برای معلولان

نیز در دستور کار این سازمان قرار گرفته

است.» محمد زهرایی با اشاره به هدف

اگر کسی بخواهد برای خدمت‌رسانی وارد روستایی شود، باید یک مغز متفکر یا اتاق فکر اول نیازها را نشان دهد و بعد به او بگوید تندروی نکنند و حداکثر حرکتش تا کدام نقطه

باشد. این اتفاق اگر رخ دهد، روستاها آباد می‌شوند.

اگر ما وارد روستا می‌شویم باید آنها ما را به نقطه مشخص و مورد نیاز هدایت کنند نه اینکه گروه جهادی برود کاری انجام دهد که نه در اولویت و نه در ردیف است. ساخت مدرسه، مسجد، خانه عالم و قنات متولی می‌خواهد. من می‌گویم نظام بودجه‌ریزی باید به نظام اجرایی وصل باشد. نکته بعدی این است که ما ظرفیت مردم را باور نکرده‌ایم، یعنی در اقتصاد و امور زیرساختی مردم را باور نکرده‌ایم. مردم خیلی توان و پتانسیل دارند ولی باید اول

باور شوند.

آیا شما برای تغییر این شرایط کاری کرده و قدمی برداشته‌اید؟

در حال حاضر ادبیات ما «از مردم، با مردم، برای مردم» نیست، بسیج سازندگی از سال گذشته کار «توسط مردم» را ادبیات خودش کرده است. اگر مردم احساس نیاز برای انجام کاری کردند و فهمیدند مسئله‌شان است، شروع می‌کنند و با ورود ما اولاً قدران کمک‌ها می‌شوند و دوماً در حفظ و نگهداری پروژه تلاش می‌کنند چون ما هم از منابع

مالی دولت با خبریم و هم بضاعت خودمان را می‌بینیم.

نیاید مردم را تئیل و مصرف‌گرا تربیت کنیم. وقتی خود

مردم می‌توانند در کارهایشان مشارکت داشته باشند چرا

باید کاری کنیم که دستشان را برای هر کاری دراز کنند.

حالا با این توضیح که بسیج سازندگی یک نهاد تسهیل‌گر است، اما بنده چیز جدیدی کشف کرده‌ام و آن هم اینکه

قبل از تسهیل‌گری، یک نهاد واکنش سریع است، یعنی

باید همه برنامه‌هایمان را آماده داشته باشیم و در هر لحظه

اگر بحرانی به وقوع پیوست برای حضور و خدمت‌رسانی

در منطقه آماده باشیم. به همین دلیل تصمیم گرفتیم

سازمان را بازتعریف کنیم.

برای این باز تعریف چه کارهایی انجام داده‌اید؟

در هر شهرستان اعلام شده است هر قشری گروه جهادی واکنش سریعی را اعلام کند. قرار است شبکه‌ای ایجاد شود که از تمام ۲۲ قشر گروه‌هایی با این عنوان در آن حضور داشته باشند. مثلاً دو تیم پزشکی از طرف جامعه پزشکی در یک شهرستان معرفی شود که اگر اتفاقی افتاد، مطمئن باشیم این گروه در کمترین زمان به محل حادثه می‌رسد. نیروی واکنش سریع، یک نیروی انقلابی،غدغه‌مند و پای کار است که به صورت داوطلبانه در حوادث و اتفاقات حاضر می‌شود. این گروه‌ها در همه اقشار مثل بسیج مهندسیین کشاورزی، مهندسیین عمران، دانشجویی و... معرفی شده و در هر شهرستان شبکه‌ای آماده به خدمت، همیشه در صحنه است.

اجرای ۱۴۱ هزار پروژه عمرانی بزرگ‌ترین جهاد خدمت در کشور

مناسب‌سازی ۳شهر برای معلولان یکی از کارهای ویژه بسیج سازندگی است که در دستور کار این سازمان قرار گرفته است

نداشته باشیم.» زهرایی ادامه می‌دهد:

■ **۴۰هزار پروژه‌ای که ۹۸را متحول می‌کند**

اجرای ۴۰هزار پروژه در سال جاری در قالب طرح بزرگ خدمت‌رسانی همزمان و همگرا در سراسر کشور جزو کارهای پیش‌روی بسیج سازندگی است که بخشی از آنها «گروه‌های جهادی ما باید در اجرای پروژه نقش آفرینی کنند، اما قرار نیست همه ساختمان‌های بخش‌هایی که مشخصات پروژه‌ها را به دست گیرند. در هر عملیات بنیاد برکت، آستان قدس رضوی، بنیاد مستضعفان، سازمان بهزیستی و... کار می‌کردند و هدف از اجرای این ۴۰هزار پروژه آمیخته‌نامه است که نهادهایی نظیر بسیج سازندگی به بازوی توانای دولت در اجرای پروژه‌های عمرانی زودباز به عام‌المنفعه تبدیل شود. گواه این ادعا همین بس که تاکنون ۱۴۱ هزار پروژه کوچک نظیر قنات، استخر ذخیره آب، آبخیزداری، ساخت خانه عالم، ساخت مسجد و... در ۲۸ عرصه یادستگاه‌های اجرایی کار شده و حالا ۴۰هزار پروژه

آبخیزداری، ساخت خانه عالم، ساخت مسجد و... در ۲۸ عرصه یادستگاه‌های اجرایی کار شده و حالا ۴۰هزار پروژه برای سال ۹۸ کلید خورده است و می‌توان روزهای خوشی را برای ایران اسلامی پیش‌بینی کرد.